

Websites maken met gratis software

**SNEL AAN DE SLAG
ZONDER VOORKENNIS**

**HANDIGE
TOOLS
& SLIMME
PRAKTIJKTIPS**

**JOOMLA
WORDPRESS
DRUPAL**

Eric Tiggeler

Websites maken met gratis software

Snel aan de slag zonder voorkennis

Eric Tiggeler

Meer informatie over deze en andere uitgaven kunt u verkrijgen bij:

Sdu Klantenservice

Postbus 20014

2500 EA Den Haag

tel.: (070) 378 98 80

www.sdu.nl/service

© 2012 Sdu Uitgevers bv, Den Haag

Academic Service is een imprint van Sdu Uitgevers bv

Ontwerp omslag: Agraphics, Amersfoort

Zetwerk: Redactie bureau Ron Heijer, Markelo

ISBN: 978 90 12 58364 0

NUR: 994/980

Alle rechten voorbehouden. Alle auteursrechten en databankrechten ten aanzien van deze uitgave worden uitdrukkelijk voorbehouden. Deze rechten berusten bij Sdu Uitgevers bv.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet) dient men zich te wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro). Voor het overnemen van een gedeelte van deze uitgave ten behoeve van commerciële doeleinden dient men zich te wenden tot de uitgever.

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, kan voor de afwezigheid van eventuele (druk)fouten en onvolledigheden niet worden ingestaan en aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever deswege geen aansprakelijkheid voor de gevolgen van eventueel voorkomende fouten en onvolledigheden.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the publisher's prior consent.

While every effort has been made to ensure the reliability of the information presented in this publication, Sdu Uitgevers neither guarantees the accuracy of the data contained herein nor accepts responsibility for errors or omissions or their consequences.

Inhoud

1	Inleiding Zelf een website maken, hoe doe je dat?	1
1.1	Wat je leert in dit boek	1
1.2	Hoe zit dit boek in elkaar?	2
1.3	Hoe gebruik je dit boek?	4
2	Wat is een contentmanagementsysteem?	5
3	Wat heb je nodig om een cms te installeren?	7
3.1	Een domeinnaam en een webhost regelen	8
3.2	Hoe kies je een goede webhost?	10
3.3	Hoe kom je aan een database?	12
3.4	Werken met FTP-software	14
4	Welke software kun je nog meer gebruiken?	17
4.1	Hoe maak je zelf een logo?	17
4.2	Hoe kom je aan gratis lettertypen?	19
4.3	Waar doe je ontwerpinspiratie op?	20
4.4	Hoe kom je aan gratis foto's?	21
4.5	Hoe kun je foto's bewerken voor het web?	23
4.6	Welke verschillende browsers heb je nodig?	25
4.7	Wat zijn handige browseruitbreidingen?	26
4.8	Hoe kun je gedownloadde bestanden uitpakken?	28
5	Welk cms past bij jouw site?	29
5.1	Kiezen tussen WordPress, Joomla en Drupal	29
5.2	Welk cms is het beste?	30
6	Een site bouwen met WordPress	35
6.1	WordPress installeren	36
6.2	De beheeromgeving verkennen	39
6.3	De vormgeving aanpassen	44

6.4	Content maken: pagina's en berichten toevoegen	47
6.5	Reacties op berichten uit- of aanzetten	56
6.6	Afbeeldingen toevoegen	60
6.7	De homepage aanpassen	62
6.8	Menu's aanpassen	63
6.9	Extra functies toevoegen aan de site	66
6.10	Een andere vormgeving met een nieuw thema	73
6.11	En nu verder	75
7	Een site bouwen met Joomla	77
7.1	Joomla installeren	78
7.2	De beheeromgeving verkennen	85
7.3	De vormgeving aanpassen	88
7.4	Content toevoegen	95
7.5	Menulinks maken naar de nieuwe content	103
7.6	De homepage aanpassen	109
7.7	Extra functies toevoegen aan de site	113
7.8	Een nieuw menu maken	122
7.9	Een andere vormgeving met een nieuwe template	123
7.10	En nu verder	126
8	Een site bouwen met Drupal	127
8.1	Drupal installeren	128
8.2	De beheeromgeving verkennen	132
8.3	De vormgeving aanpassen	138
8.4	Content toevoegen	140
8.5	De content groeperen met woordenlijsten en termen	152
8.6	De homepage aanpassen	158
8.7	Het menu aanpassen	161
8.8	Extra functies toevoegen	164
8.9	Een andere vormgeving met een nieuw thema	171
8.10	En nu verder	173
9	Hoe kun je de vormgeving verder naar je hand zetten?	175
9.1	Wat is CSS?	175
9.2	CSS aanpassen met Firebug	178
9.3	Templates maken met Artisteer	182
9.4	Gratis webontwerptools	184
9.5	Webfonts gebruiken op je site	186

10 Hoe begin je met een webwinkel?	189
10.1 E-commerce-uitbreidingen voor het cms	189
10.2 Een webwinkeldienst gebruiken	190
11 Hoe verbeter je de vindbaarheid van je site?	195
11.1 De tekst op de site optimaliseren	195
11.2 Je site toevoegen aan Google	196
11.3 Werken met Google Analytics	196
12 Hoe nu verder?	201
12.1 Verder bouwen aan je eigen site	201
12.2 Handige links en boeken	202
Register	205

1 Inleiding | Zelf een website maken, hoe doe je dat?

Je wilt een website bouwen voor jezelf, voor je vereniging of je bedrijf. Dan kun je twee dingen doen: zelf een site maken of een contentmanagementsysteem gebruiken.

Zelf een site maken is de klassieke aanpak. Wie zo'n tien jaar geleden een website maakte, moest wel aan de slag met een webontwikkelsoftware zoals Dreamweaver of Frontpage. In het programma ontwierp je HTML-webpagina's zoals de bezoeker die uiteindelijk ook in zijn browser zag. Zo kon je zonder veel kennis van de webopmaaktaal HTML toch mooie sites bouwen. Maar wie wel eens heeft geprobeerd om zo'n website een paar jaar in de lucht te houden, weet wat het probleem was: zodra die site uit tientallen of honderden pagina's bestond, was het werk niet meer te overzien. Je moest al die pagina's stuk voor stuk handmatig maken, van content voorzien en proberen ze up-to-date te houden.

De oplossing: een site maken met een contentmanagementsysteem (cms). Zo'n site kun je veel makkelijker aanpassen, uitbreiden en onderhouden. Het systeem – de cms-software – neemt je daarbij heel veel werk uit handen.

Wat zijn de voordelen van een cms?

- Een contentmanagementsysteem stelt je in staat om websites te maken zonder dat je uitgebreide kennis nodig hebt van programmeertalen.
- Een cms maakt het mogelijk om de inhoud van je site makkelijk te beheren en het toevoegen van hyperlinks en menu's gaat met een cms stukken makkelijker.
- Het bevat extra's die je met een gewone, statische website niet of niet makkelijk voor elkaar krijgt: een zoekfunctie, de mogelijkheid voor je bezoekers om commentaar te geven op artikelen, forums, enzovoort. Verder kun je elk cms uitbreiden met nog veel meer extra's, tot complete webwinkels aan toe.
- Cms'en als Joomla, Drupal en WordPress zijn opensourcesoftware, gratis te downloaden en onbeperkt te gebruiken.

1.1 Wat je leert in dit boek

Als je nog niet thuis bent in het maken van websites met een contentmanagementsysteem, welk cms is dan geschikt voor jou? Hoe begin je ermee, hoe kom je aan een webhostingaccount,

welke software heb je daarbij nodig? *Websites maken met gratis software* geeft je antwoord op die vragen. Het boek geeft een praktisch overzicht van de mogelijkheden, zodat je zelf kunt bepalen welke combinatie van software je kunt gebruiken en welke tools het best passen bij wat jij wilt bereiken. Het boek is ook een handleiding om met die software en tools aan de slag te gaan. Je leest hoe je aan een goede webhost komt, hoe je een logo maakt, waar je gratis foto's kunt downloaden, en vooral: hoe je contentmanagementsystemen installeert en hoe je een eerste website maakt.

WordPress, Joomla, Drupal?

Bij het bouwen van websites gaat het in dit boek om de drie populairste gratis contentmanagementsystemen: WordPress, Joomla en Drupal. Van alle drie zie je aan de hand van een praktijkgeval hoe je een website maakt. Je leert vanaf de installatie stap voor stap hoe je een website bouwt en je krijgt adviezen hoe je de vervolgstappen zet om de besproken pakketten helemaal naar jouw hand te zetten. Bij elk van de drie kijken we speciaal naar de kenmerken en voordelen van dat specifieke cms. Zo krijg je een goed beeld van de mogelijkheden en kun je besluiten welke van die drie pakketten bij jouw site past.

Kan ik dat ook?

Als je nog nooit een website hebt gemaakt, kun jij het met dit boek dan ook? Ja! Het lijkt misschien een drempel om een webhost te regelen, allerlei software te installeren en daarmee te leren werken. Toch is dat prima te doen: als je wilt, kun je vandaag besluiten dat je een website nodig hebt en is die een of twee dagen later al in de lucht. Daar heb je geen kennis van HTML of andere codetalen voor nodig. Wel moet je er wat tijd en moeite in steken: hoe gebruiksvriendelijk veel van de besproken programma's ook zijn, het gebruik wijst zich lang niet altijd vanzelf. Maar als je aan de hand van de voorbeelden uit dit boek je eerste website gemaakt hebt, zul je merken dat de belangrijkste basis gelegd is. Je weet hoe je een professioneel ogende website maakt met een goede opbouw en met ruimte voor extra functies. Daarop kun je voortbouwen als je een site wilt die nog groter is en nog meer mogelijkheden heeft.

1.2 Hoe zit dit boek in elkaar?

Websites maken met gratis software behandelt stap voor stap wat je nodig hebt en wat je moet weten om een website te maken met een cms:

Hierna lees je eerst over de voorbereiding: wat is een content-managementsysteem en wat heb je nodig om zo'n cms te installeren?	<i>Hoofdstuk 2 en 3</i>
Met een cms alleen ben je er niet: je hebt ook software nodig om bestanden op de webserver te zetten, om foto's aan te passen voor het web, en misschien om een logo te maken. Ook voor al die praktische taken rondom je website zijn heel veel gratis tools en software beschikbaar.	<i>Hoofdstuk 4</i>
Eerst bekijk je welke keuze je hebt: wat zijn de verschillen tussen WordPress, Joomla en Drupal?	<i>Hoofdstuk 5</i>
Daarna ga je over tot het bouwen van een website. Daarbij staan drie praktijkvoorbeelden centraal: <ul style="list-style-type: none"> • een site van een vereniging gebouwd met WordPress; • een site voor een klein bedrijf, een vakantiehuis, gebouwd met Joomla; • een site voor een winkel, een kunstgalerie, gemaakt met Drupal. <p>Bij alle drie voorbeeldwebsites maak je kennis met de basisvaardigheden die je nodig hebt bij elke site. Eerst installeer je de software en ontdek je wat er allemaal zit in het softwarepakket. Daarna pas je de vormgeving aan en voeg je pagina's, menu's en extra's (speciale functies) toe.</p>	<i>Hoofdstuk 6 Hoofdstuk 7 Hoofdstuk 8</i>
Hoe pas je de vormgeving van je website verder aan? Binnen het cms zelf zijn daarvoor beperkte mogelijkheden, maar je kunt meer veranderen als je iets weet van CSS (Cascading Style Sheets). Hoe werkt CSS?	<i>Hoofdstuk 9</i>
Als je producten op de site wilt verkopen, hoe begin je dan? Een overzicht van de e-commercemogelijkheden.	<i>Hoofdstuk 10</i>
Hoe maak je je site beter vindbaar voor zoekmachines?	<i>Hoofdstuk 11</i>
Tot slot vind je tips om voort te bouwen op wat je in dit boek geleerd hebt.	<i>Hoofdstuk 12</i>

Kijk op de site bij dit boek voor tips hoe je het cms op je eigen computer kunt installeren, wat handig is als je nog geen account hebt bij een webhostingbedrijf.

1.3 Hoe gebruik je dit boek?

Dit boek is bedoeld om naast de computer te gebruiken. Zo kun je meteen in de praktijk brengen wat je leert. Elk hoofdstuk bevat stappenplannen – praktijkgerichte oefeningen – waarmee je alle handelingen onder de knie krijgt die je als websitebouwer nodig hebt. Maar als je gedeelten wilt lezen zonder computer erbij (bijvoorbeeld om eerst te verkennen welk cms jou het meest aanspreekt) dan kan dat ook. De stappen worden uitgebreid geïllustreerd met scherm-afbeeldingen.

Toetsen die je op het toetsenbord indrukt, worden in een vet lettertype weergegeven. Bijvoorbeeld: druk op de **Enter**-toets. Ook stukjes tekst die je moet intypen, worden **vet** weergegeven.

De namen van schermonderdelen, opties, dialoogvensters en knoppen worden weergegeven in **dit lettertype**.

Tips en waarschuwingen herken je aan deze vormgeving.

Website

Je kunt de oefeningen in dit boek prima doen zonder extra bestanden. Wil je de specifieke afbeeldingen, logo's en dergelijke uit de voorbeelden in dit boek downloaden, ga dan naar www.computerboeken.ericbyggeler.nl. Daar vind je links naar voorbeeldbestanden die je kunt downloaden om ze te gebruiken in de oefeningen.

Heb je vragen, kijk ook dan op www.computerboeken.ericbyggeler.nl. Op die website vind je een contactformulier. Aarzel niet om vragen te stellen of suggesties te doen.

2 Wat is een contentmanagementsysteem?

Een contentmanagementsysteem (cms) is software die je installeert op een webserver en die al meteen een kant-en-klare basis bevat voor een website. Je hoeft dus niet vanaf nul te beginnen; in het cms zitten alle belangrijke functies van een website ingebouwd.

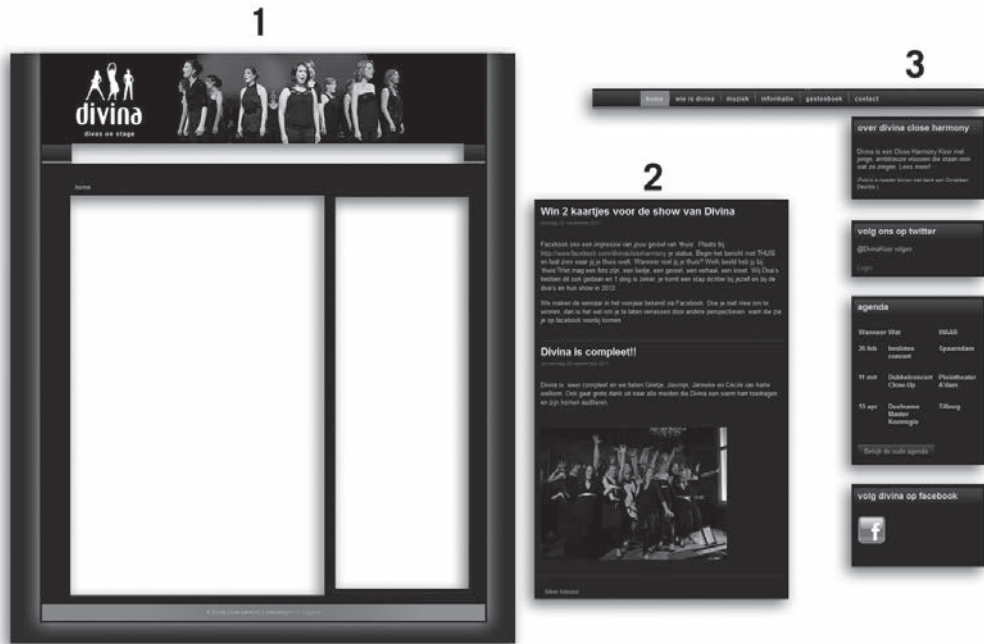
Een website bouwen met een cms betekent dat je de cms-software installeert en vervolgens met die software de website aanpast en aanvult. Je voegt je eigen logo toe, verandert het design, je maakt pagina's, je maakt menu's enzovoort. Verder kun je extra's toevoegen, of je nu een bezoekersforum nodig hebt of een gallery om foto's te laten zien.

Werken aan je website doe je online, dat wil zeggen in een webbrowser. Je logt in aan de 'achterkant' van je site, je komt terecht in de beheeromgeving, en daar pas je de site aan en breid je deze uit.

Een andere manier van werken

Voor jou als maker en beheerder van een website betekent werken met een cms een aantal veranderingen. De belangrijkste is dat je niet langer werkt met hele pagina's: achter de schermen werk je aan de *bouwstenen* van die pagina's. Met die bouwstenen stel je combinaties samen. De pagina die de webbezoeker ziet, is eigenlijk een combinatie van bouwstenen uit een database. Zodra je bezoeker op een link klikt, stuurt hij eigenlijk een verzoek naar het cms om stukjes en beetjes uit de database te halen om zo een volledige webpagina te presenteren.

Hoe de website als 'blokkendoos' eruitziet, zie je in het volgende voorbeeld (afb. 2.1), een website gemaakt met een cms.

Afbeelding 2.1 Een website van een koor, gemaakt in een contentmanagementsysteem. Hier zie je de onderdelen waaruit het cms een webpagina samenstelt: links zie je het raamwerk dat lege posities bevat. Op die posities plaatst het cms de verschillende stukjes content die samen de pagina vormen: menu's, tekst, hyperlinks, eventuele afbeeldingen, enzovoort.

Een webpagina bestaat in het cms uit drie delen: een basislaid-out (1), het blok met de centrale paginacontent (2) en zo veel extra blokken als je wilt (3). Voorbeelden van die laatste zijn menu's, een blokje met een Facebook-button, een agendamodule, enzovoort.

Omdat één blok op heel veel pagina's kan voorkomen, verander je door de instellingen van één blok soms het hele aanzien van de site. Die flexibiliteit is onmogelijk als je pagina voor pagina een statische site bouwt. Kortom, websites bouwen met een cms betekent een nieuwe manier van werken, maar je krijgt er veel flexibiliteit voor terug.

In de rest van dit boek lees je meer over het werken met dynamische sites, aangedreven door de contentmanagementsystemen WordPress, Joomla en Drupal. In het volgende hoofdstuk staat centraal wat je nodig hebt om zo'n systeem te kunnen gebruiken, omdat een dynamische site meer installatie-eisen stelt dan een website die alleen maar uit 'platte' HTML-pagina's bestaat.

3 Wat heb je nodig om een cms te installeren?

WordPress, Joomla en Drupal zijn webapplicaties: software die je installeert op een webserver. Vervolgens kun je die software online gebruiken. Vanaf elke computer met toegang tot internet kun je inloggen op de beheeromgeving van jouw Joomla-installatie op jouw webadres.

Om een cms te installeren, heb je het volgende nodig:

- *Een domeinnaam, zoals `www.website.nl` of `www.website.be`*

De domeinnaam wordt het webadres waar jouw site te bereiken is. Ook domeinnamen met andere extensies dan *nl* of *be* (`www.website.com` of `www.website.net`) zijn natuurlijk mogelijk. Een domeinnaam kun je reserveren en per jaar of meer jaren huren bij een webhostingbedrijf of een domeinregistratiebedrijf. Op de site van de webhost kun je controleren welk webdomein nog vrij is. Voor alle duidelijkheid: aan een domeinnaam alleen heb je niets; zodra je een domeinnaam geregistreerd hebt, betekent dat alleen dat je die kúnt gebruiken. Om dat ook daadwerkelijk te doen, heb je ook een hostingaccount nodig – zie de volgende stap.
- *Een abonnement (hostingaccount) bij een webhostingbedrijf*

Een hostingaccount nemen betekent dat je een stukje ruimte op een computer huurt die permanent in verbinding staat met internet. De webhost zorgt ervoor dat wat je op die webruimte zet, voor iedereen benaderbaar wordt via jouw domeinnaam. Bovendien zorgt de webhost ervoor dat jij als beheerder (met je eigen inlognaam en wachtwoord) toegang hebt tot die webruimte, om er bestanden op te kunnen plaatsen. Bestanden naar je website kopiëren heet ftp'en. Via die methode kun je software installeren op jouw domein.
- *Ondersteuning voor PHP en MySQL*

Moderne cms'en zoals WordPress, Joomla en Drupal gebruiken de codetaal PHP en slaan gegevens op in een database (een MySQL-database). Bij vrijwel elke webhost kun je tegenwoordig terecht voor een hostingaccount die deze cms'en ondersteunt, maar het is wel aan te raden om erop te letten dat dat ook echt het geval is. Bij heel goedkope webhostingaccounts is het vaak niet mogelijk om een database te gebruiken, of staan andere instellingen niet goed. Verderop lees je welke technische eisen de drie cms'en precies stellen.
- *Een FTP-programma*

Om een cms te installeren, moet je de programmabestanden vanaf je computer kopiëren naar de webserver. Dat heet uploaden. Je hebt daarvoor een FTP-programma nodig. Dat lijkt misschien lastig, maar het werkt heel simpel: een FTP-programma is niet veel anders

dan de Verkenner in Windows of de Finder op de Mac. Je kopieert er bestanden mee van de ene naar de andere computerlocatie. Het verschil is dat je bij een FTP-programma niet kopieert naar een map op je eigen computer, maar naar een map op een webserver.

Meer over FTP-programma's lees je in paragraaf 3.4.

3.1 Een domeinnaam en een webhost regelen

Hostingaccounts zijn er in verschillende soorten en maten. Voordat je een abonnement neemt, is het belangrijk om te controleren of jouw webhost voldoet aan de installatievereisten van de grote cms'en, zoals WordPress, Joomla en Drupal. De eisen zitten meestal op drie gebieden:

- PHP, de programmeertaal waarin het cms geschreven is.
- MySQL, de database waarin het cms de content van je site opslaat. Bij het hostingaccount heb je minimaal één (lege) database nodig om het cms te kunnen laten werken. De ene provider voegt zo'n database al meteen toe aan je hostingpakket, bij de andere heb je de vrijheid om een of meer databases zelf aan te maken. In de praktijk zit je met beide mogelijkheden goed.
- Apache, de webserversoftware die ervoor zorgt dat het cms kan functioneren (dat wil zeggen: dat PHP- en MySQL-instructies kunnen worden uitgevoerd).

Je boodschappenlijstje bij het kiezen van een webhost

In de tabel 3.1 zie je aan welke installatie-eisen de webhost moet voldoen voor WordPress, Joomla en Drupal.

	WordPress 3.x	Joomla 2.5	Drupal 7
PHP-versie	5.2.4 of hoger	PHP 5.2 of hoger	5.2.5 of hoger, 5.3 aanbevolen
MySQL	5.0 of hoger	5.0.4 of hoger	5.0.15 of hoger, of SQLite 3.3.7 of hoger
Apache	Apache 1.3.x of hoger	Apache 1.3.x of hoger	Apache 1.3.x of hoger, of Microsoft IIS
Extra eisen	Ondersteuning van de Apache-module <code>mod_rewrite</code> (om mooie URLs mogelijk te maken)	Ondersteuning van specifieke technologie: XML en van Zlib. Bij de meeste webhosts zit dit goed.	Om met de database te kunnen communiceren, moet de zogenoemde PDO-extensie voor PHP geïnstalleerd zijn. Die is bij moderne PHP-versies standaard aanwezig.

Tabel 3.1

Goede webhosts zorgen ervoor dat alle gangbare cms'en probleemloos kunnen functioneren. Bijvoorbeeld doordat ze de Apache-module `mod_rewrite` ondersteunen: die maakt het mogelijk om 'mooie URLs' te gebruiken (dus een leesbaar webadres, zonder speciale tekens en codes; *www.voorbeeld.nl/pagina.HTML* in plaats van *www.voorbeeld.nl/code\$a%2*). Verder stelt een goede webhost de grens voor het geheugen dat PHP gebruikt niet al te krap: Drupal bijvoorbeeld vereist een geheugenlimiet van minimaal 32 MB, maar 64 MB of meer is beter.

Een domeinnaam kiezen

Voor je website heb je een goede en passende domeinnaam nodig. Kies het liefst een van de veelgebruikte domeinnaam-extensies: dus een achtervoegsel als *nl*, *be*, *eu* of *com*. Ook *info*, *net* en *org* zijn gangbaar. Een gangbare domeinextensie draagt bij aan de geloofwaardigheid en aan een betrouwbare uitstraling.

Kies liefst een herkenbare naam, die gemakkelijk en foutloos te spellen is. Natuurlijk kun je je eigen naam of die van je bedrijf gebruiken, maar je kunt er ook voor kiezen om al in je domeinnaam woorden op te nemen waar veel op wordt gezocht. Als je vakantiehuisje Casa del Sole heet, kun je *casadelsole.nl* registreren, maar je kunt ook overwegen om in je domeinnaam de zoekwoorden op te nemen (zoals *vakantiehuisje-casadelsole.nl*). De laatste domeinnaam is minder makkelijk in te typen, maar wordt wel beter gevonden door zoekmachines.

Kijk voor tips voor goede domeinnamen ook op het web, bijvoorbeeld op <http://www.domeinnaamdesk.nl>.

Het is niet verplicht, maar je kunt het beste je domeinnaam registreren via het hostingbedrijf waar je ook je hostingabonnement neemt. Dat is overzichtelijker: je hoeft dan niets te regelen of te betalen om ervoor te zorgen dat de domeinnaam wordt gekoppeld aan de webruimte die je huurt.

Een site bouwen via de webhost?

Sommige hostingproviders bieden je ook een simpele tool aan om je website te bouwen. Je maakt heel snel in een paar stappen een website. Vaak heb je de keuze uit een paar ontwerp-sjablonen, voegt daar zelf afbeeldingen en tekst aan toe, en publiceert de website. Dat werkt prima, zeker als je snel online wilt zijn, maar het heeft ook nadelen: je bent helemaal afhankelijk van de (beperkte) mogelijkheden die die online-tool biedt, en pagina's veranderen of extra functies toevoegen is vaak ingewikkeld. Gebruik deze mogelijkheid dus alleen als je snel een paar pagina's online wilt hebben; daarna kun je in alle rust je eigen website maken met de software die je zelf kiest.

3.2 Hoe kies je een goede webhost?

Op het web zijn verschillende vergelijkingssites te vinden die het makkelijk maken om een webhost te kiezen op basis van vaste criteria. Zie bijvoorbeeld <http://www.webhosters.nl/virtuele-webhosting>. Je kunt bijvoorbeeld ook specifiek zoeken op webhosts die MySQL-databases en de codetaal PHP ondersteunen; beide zijn vereist om een van de in dit boek behandelde cms'en te gebruiken.

Ook op <http://www.webhostingreviews.nl> vind je informatie over webhostingbedrijven en reviews van gebruikers.

De vele aanbieders bieden uiteenlopende hostingpakketten aan met uiteenlopende prijzen. De verschillen zitten in de beschikbare schijfruimte, de hoeveelheid dataverkeer die per maand toegestaan is en de technische eigenschappen en extra's (afb. 3.1).

3 Wat heb je nodig om een cms te installeren?

Algemeen	Webserver	Technisch	E-mail	Extra	Programmeertalen	Databases	Overige
Provider + pakket (1211 gevonden)			Opstartkosten	Kosten p/m	Schijfruimte	Dataverkeer	Beoordeling
goedkopewebhoster.nl - LIFE			€ 0,00	€ 0,01	250 MB	20.000 MB	☆☆☆☆☆
Helder Hosting - Gratis pakket			€ 0,00	€ 0,01	100 MB	1.000 MB	☆☆☆☆☆
Debasection - Budget			€ 0,00	€ 0,01	200 MB	5.000 MB	☆☆☆☆☆
hostinobedrijf - a1			€ 0,00	€ 0,01	1.000 MB	5.000 MB	☆☆☆☆☆
Vivor.BV - Experience			€ 0,00	€ 0,01	100 MB	51.200 MB	☆☆☆☆☆
hostinobedrijf - A gratis webhosting			€ 0,00	€ 0,01	1.000 MB	Onbeperkt	☆☆☆☆☆
hostinobedrijf - gratis webhosting			€ 0,00	€ 0,01	1.000 MB	3.000 MB	☆☆☆☆☆
NuEuroHosting - Oranje			€ 0,00	€ 0,01	750 MB	10.000 MB	☆☆☆☆☆
Sh-ovhost - Gratis Hosting			€ 0,00	€ 0,01	75 MB	250 MB	☆☆☆☆☆

Afbeelding 3.1 Webhosts vergelijken op webhosters.nl. Via het zoekopdrachtpaneel kun je criteria aangeven, zoals specifieke technische eisen en maximale prijs.

Wat mag hosting kosten? Al voor rond de twintig euro per jaar kun je een website laten hosten met domeinnaam erbij. Er zijn tientallen bedrijven die vergelijkbare aanbiedingen doen. Maar de verschillen in prijzen zijn groot; voor een vergelijkbaar pakket kun je gemakkelijk ook vele tientallen euro's meer betalen. Toch zijn die verschillen verklaarbaar; webhosts die hogere prijzen rekenen, geven vaak ook meer garanties op de betrouwbaarheid van hun diensten. Zo garanderen ze een bepaalde 'uptime': de tijd dat je website per jaar gegarandeerd, storingsvrij in de lucht is.

Voor professioneel gebruik kun je dus beter niet kiezen voor de allergeodkoopste aanbieder. Let ook goed op de garanties die de host biedt op het gebied van 'uptime' en bijvoorbeeld ook beveiliging.

Virtuele hosting, dedicated hosting, wat is dat?

Bij de meeste webhosts kun je kiezen tussen *virtuele webhosting* en *dedicated hosting*. De eerste vorm is de meest gebruikte en ook de goedkoopste. Samen met andere klanten gebruik je dezelfde webserver. Natuurlijk zorgt de webhost er dan wel voor dat je gegevens beveiligd zijn en alleen voor jou toegankelijk. Toch kan virtuele hosting een veiligheidsrisico inhouden: als hackers een site van een andere gebruiker op dezelfde webserver platleggen, kan dat ook problemen opleveren voor jouw site. In de praktijk wordt virtuele hosting echter zeer veel gebruikt en draaien miljoenen kleine en middelgrote websites probleemloos via deze vorm van hosting.

Grotere bedrijven kiezen meestal voor dedicated hosting: ze huren een eigen server bij de webhost, die exclusief beschikbaar is voor die ene klant. De prijs van dedicated hosting is wel veel hoger.

Tips om een betrouwbare webhost te vinden

- Kijk in de vergelijkingssites naar de oordelen van andere gebruikers. Krijgt een webhost lage waarderingen, is er veel gedoe met 'downtime' (uitval van de webserver) of zijn er veel installatieproblemen, loop er dan met een boog omheen.
- Kijk ook op de site van een webhost zelf. Een goede webhost geeft duidelijk aan welke pakketten beschikbaar zijn, wat er allemaal in zit en wat de kosten per jaar zijn.
- Let ook op de hoeveelheid ruimte die je krijgt op de webserver. Het minimum is 200 MB, wat genoeg is om een cms te installeren. Maar meer is beter: zo kun je meer installeren, online back-ups maken, mailboxen gebruiken enzovoort.
- Let op de maximale hoeveelheid dataverkeer. Voor een kleine site is dat niet snel een probleem, maar een populaire website kan al snel uitkomen boven het quotum dat aan voordelige webhostingpakketten kleeft. Dan schiet het dataverkeer al snel van megabytes naar gigabytes.

Gratis hosting?

Kan het ook gratis? Ja, maar wel met beperkingen. Een nl- of be-domeinnaam registreren kost geld (zo'n 6 euro per jaar), maar je kunt ook een gratis domeinnaam registreren, bijvoorbeeld een tk-domein. Toch is dat alleen maar aan te raden om te experimenteren, maar niet voor serieuze toepassingen: je weet nooit hoe lang zo'n gratis service in stand blijft. Bovendien maakt een tk-extensie vaak een onbetrouwbare indruk, omdat veel schimmige websites er ook gebruik van maken. Als je al een domeinnaam hebt, zijn er wel webhosts die gratis hosting bieden. Ook hier geldt: prima om mee te experimenteren, maar de kans is groot dat je al snel aanloopt tegen technische of commerciële beperkingen.

Als je een hostingaccount hebt geregeld, krijg je van je webhost een mail met alle gegevens die je nodig hebt om bestanden toe te voegen op jouw website. Bewaar die informatie goed: die heb je nodig bij alles wat je op de webserver wilt veranderen en installeren.

3.3 Hoe kom je aan een database?

Elk van de drie grote cms'en maakt gebruik van een database. Voordat je ze kunt installeren, moet die (lege) database al aangemaakt zijn op de webserver. Als de webhost dat nog niet gedaan heeft, kun je dat meestal zelf doen in de beheeromgeving (vaak *control panel* genoemd) die bij je hostingaccount hoort.

Hieronder gebruiken we de beheeromgeving Plesk als voorbeeld, maar als je bij jouw host een ander programma gebruikt, is de aanpak vergelijkbaar. Kort en goed komt die aanpak hierop neer: je logt in in de beheeromgeving, maakt eerst een nieuwe database aan en voegt vervolgens een databasegebruiker toe.

Het kan zijn dat je niet zelf een database hoeft te maken. Sommige webhosts leveren bij het hostingpakket standaard al een lege database met inloggegevens. Als dat zo is, staat dat in je accountinformatie die je van de webhost hebt ontvangen. In dat geval kun je de eerste stap hieronder overslaan.

Stappenplan | Een database maken in de webbeheeromgeving

1. Log in op het webadres van de beheeromgeving. Dat adres heb je gekregen van je webhost. Het kan zoiets zijn als *www.plesk.mijndomein.nl*. Gebruik voor het inloggen de gebruikersnaam en het wachtwoord dat je van de webhost hebt ontvangen.
2. Voeg een nieuwe database toe. Ga op de startpagina van Plesk naar **Services** en klik op de knop **Databases**.
3. Klik in het volgende scherm (afb. 3.2) op **Add New Database (Nieuwe database)**.

Databases for domain

Afbeelding 3.2 Een database toevoegen in de beheeromgeving van de webhost.

4. Kies een naam voor de nieuwe database. Welke naam je kiest, maakt niet uit; de naam wordt alleen door het systeem gebruikt en verschijnt nergens op de site. Klik op **OK**. Je krijgt nu een bevestiging te zien:
Information: Database naam has been created.
5. Maak een nieuwe gebruiker aan voor de database: klik op de knop **Add New Database User (Nieuwe Database Gebruiker)**. Voer een inlognaam en een password in (die je beide zelf bedenkt) voor de nieuwe gebruiker.

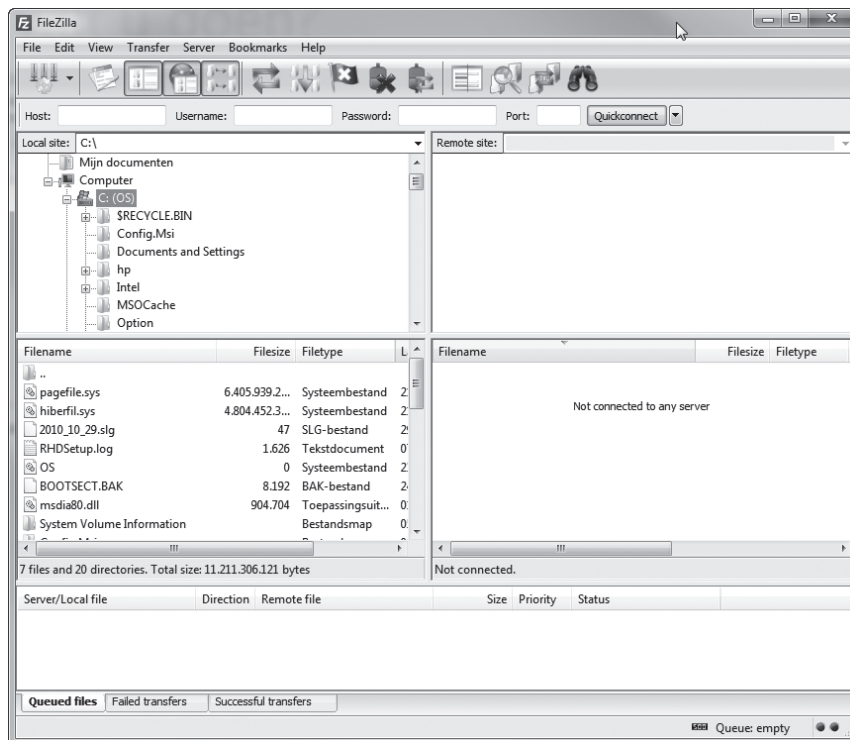
De database is klaar. Noteer de databasegegevens die je straks nodig hebt bij de installatie van het cms: de naam van de database, de inlognaam en het password van de databasegebruiker.

3.4 Werken met FTP-software

Wat is ftp'en? Dat is bestanden kopiëren vanaf je computer naar de webserver. Dat doe je zodra je een webapplicatie installeert: de eerste stap is dat je de gedownloade softwarebestanden uploadt naar de webserver. Je hebt daarvoor een FTP-programma nodig. Dat werkt net als de Verkenner in Windows of de Finder op de Mac. Je kopieert bestanden van de ene naar de andere computerlocatie; bij een FTP-programma kopieer je naar een map op een webserver.

Een uitstekend gratis (open source) programma is Filezilla, beschikbaar voor computers met Windows, Apple en Linux. Je kunt het downloaden vanaf <http://filezilla-project.org>. Klik daar op Download Filezilla Client en kies de versie die voor jouw besturingssysteem geschikt is. In dit voorbeeld gaan we uit van Windows.

Installeren is eenvoudig: download het installatiebestand, klik erop en geef toestemming om het programma te installeren. Zodra de installatie is afgerond, is FileZilla te vinden onder Programma's (afb. 3.3).

Afbeelding 3.3 Het scherm van FileZilla. Links zie je de bestanden en mappen op je eigen computer, rechts verschijnen de bestanden en mappen op de webserver. Zodra je bestanden overzet, geeft het vak onderaan informatie over de voortgang.

Stappenplan | Een verbinding maken met je FTP-server

1. Start FileZilla en klik op **File > Site Manager**.
2. Klik in het popupvenster op **New Site** om een nieuwe verbinding te maken. In dit scherm moet je de gegevens invullen die je gekregen hebt van de webhost. Wat je moet invullen, staat in tabel 3.2.

Invulvak	Wat moet je invullen
Host	De naam van de FTP-host, bijvoorbeeld <i>ftp.mijnwebsite.nl</i>
Protocol	Kies voor FTP
Encryption	Use plain FTP
Logon Type	Normal
User	de FTP-gebruikersnaam die je van de webhost hebt gekregen
Password	Het wachtwoord van de FTP-gebruiker dat je van de webhost hebt gekregen
Account	niet invullen

Tabel 3.2

3. Als je alles hebt ingevuld, klik je op **Connect** om de verbinding te testen. Zodra de verbinding tot stand is gekomen, zie je in het rechterscherm van FileZilla (**Remote Site**) de bestanden en mappen verschijnen die op de webserver staan.
4. Klik op **OK** op de connectie op te slaan. Als je FileZilla afsluit en de volgende keer weer start, kun je de verbinding openen zonder dat je opnieuw je gegevens hoeft in te voeren. In de **Site Manager** kies je de verbinding (onder **My Sites**) en maakt verbinding.

Bestanden kopiëren via FTP

Nu je in FileZilla een verbinding hebt gemaakt met de webserver, is het eenvoudig om bestanden te kopiëren (uploaden) naar een webserver. Dit heb je nu nog niet nodig, maar je zult dit regelmatig doen zodra je programma's gaat installeren en bestanden (bijvoorbeeld afbeeldingen) toevoegen aan je website.

Stappenplan | Bestanden uploaden met FileZilla

1. Open FileZilla en maak verbinding met de webserver. Je ziet links de bestanden op jouw computer, rechts de mappenstructuur op de webserver.
2. Let erop dat je in het rechtervak eerst bladert naar de juiste locatie op de webserver. Vaak zijn er een aantal extra systeemmappen op de webserver aanwezig, maar er is één map waaruit bestanden worden gelezen en opgediend als website. De naam van die map ver-

Register

Symbolen

7-Zip 28

A

achtergrondpatronen 46, 185

Analytics 196

Apache 8

artikel

lay-out aanpassen 143

menulink toevoegen 144

Artisteer 182

B

beeldmateriaal 21

bijsnijden van foto's 24

blokken op de webpagina 6

boeken 202

browsersessie opslaan 26

browseruitbreidingen 26

C

contentmanagementsysteem 1

hoe kiezen? 29

introduceer 5

CSS 175

D

database 8, 12

databasegebruiker 33

dedicated hosting 11

domeinnaam 7, 38

kieszen 9

Dreamweaver 1

Dribbble 20

Drupal

afbeeldingen 144

beheeromgeving 132

content maken 136, 142

homepage 158

installeren 128

menu's 161

uitbreidingen 164

Drupal downloaden 128

dummytekst 27

E

e-commercediensten 189

F

favicon 185

Filezilla 14

Firebug 178

Firefox 25

FireFTP 16

fonts 186

gratis fonts 19

webfonts 19

foto's 21

bewerken 23

Frontpage 1

ftp-programma 7, 14

G

Google

Analytics 196

site toevoegen 196

Google web fonts 186

H

hostingaccount 7

HTML 1

I

Inkscape 18

inlognaam database 13

inspiratie 20

installatie-eisen 8

Instellingen (menu) 135

J

Joomla

afbeeldingen 60

beheeromgeving 86

content maken 99

homepage 110

installeren 78

menu's 103

uitbreidingen 118

vormgeving 88

K

kleurenpalet kiezen 184

Kuler 184

L

lettertypen 19

Lipsum 27

logo maken 17

Lorem Ipsum 27

M

metadata 195

mijnwebwinkel.nl 190

MySQL 8

MySQL-servereisen 8

P

password van database 13

PHP 8

pixlr.com 23

S

Search Engine Optimization 195

SEO 195

Session Manager 26

Smashing Magazine 20

stockfoto's 22

Supalogo 18

sxc.hu 22

T

tabs (in de browser) 26

template

CSS aanpassen 178

zelf maken 182

thema

CSS aanpassen 178

zelf maken 182

U

Ubercart 189

V

virtuele webhosting 11

VirtueMart 189

voorbeeldbestanden 4

W

Webdesignerdaily 21
webfonts 186
webhosting
 dedicated hosting 11
 kosten 11
 virtuele hosting 11
webhosts vergelijken 10
webontwerp 20
webserversoftware 8
webwinkel 189
winkelkarretje 189
WordPress 35
 afbeeldingen 61
 contactformulier 66
 content maken 47
 homepage 62
 installeren 36
 instellingen 39, 75
 menu's 63
 reacties 56
 vormgeving 43, 44, 73

Z

zipbestanden uitpakken 28
zoekmachine-optimalisatie 195
zoekwoorden 195

Websites maken met gratis software

Een professionele website maken voor een bedrijf, club of vereniging ... dat kun je zelf! Met gratis software. Maar hoe begin je? Wat heb je nodig? Wat zijn de beste programma's en tools? *Websites maken met gratis software* legt stap voor stap uit hoe je het aanpakt. Van de keuze van je domeinnaam tot de bouw van een eigentijdse website met de populaire contentmanagementsystemen WordPress, Joomla of Drupal.

Websites maken met gratis software richt zich niet op de techniek, maar op de praktijk. Op gewone gebruikers die snel een website willen maken zonder kennis van HTML. Je leert onder andere hoe je

- een goede webhost kiest;
- de vormgeving regelt;
- eenvoudig zelf een logo maakt;
- extra's zoals een gastenboek of webwinkel toevoegt.

Ook ontdek je hoe je de site zoekmachinevriendelijk maakt en hoe je de populariteit van je site vergroot met Google Analytics.

Eric Tiggeler bouwt websites met verschillende contentmanagementsystemen. Hij schreef eerder de succesvolle handleidingen *Tips en tools voor Joomla*, de *Basiscursus Joomla* en *Basiscursus Drupal 7*. Zijn specialisme: moeilijke zaken zo begrijpelijk mogelijk uitleggen.

ISBN 978 90 125 8364 0

NUR 994/980

www.academic-service.nl